

Kan kobolt fra kraftfôr og mineralblandinger hemme delta-9 desaturase aktiviteten i juret hos mjølkeku

INGER JOHANNE KARLENGEN, OLE TAUGBØL OG ODD MAGNE HARSTAD

Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap, UMB

Innledning

Delta-9 desaturase (d9d) er et enzym som syntetiserer enumettede fettsyrer fra mettede fettsyrer ved å introdusere en cis dobbeltbinding i 9, 10 posisjon fra karboksylenden til fettsyren. Dette enzymet har en stor aktivitet i juret hos melkekyr. Desaturase indeks er et mål på enzymaktiviteten, og beregnes som $[(\text{produkt av d9d})/(\text{produkt av d9d} + \text{substrat for d9d})]$. Tidligere forsøk utført ved Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap ved Universitetet for miljø- og biovitenskap har vist at tilskudd av store mengder kobolt reduserer d9d aktiviteten i mjølkekjertelen betraktelig (Taugbøl et al., 2008). Dette er uheldig fra et helsemessig synspunkt siden det fører til et mer mettett melkefett. Kobolt blir tilsatt i drøvtyggerfôr i rikelige mengder i forhold til behovet for mikrobiell produksjon av vitaminet B₁₂. B₁₂ representerer det eneste kjente ernæringsmessige behovet for kobolt hos dyr og mennesker.

Vi vet ikke hvor store mengder kobolt som kreves for å påvirke aktiviteten til d9d enzymet. Det ble derfor utført et forsøk med ulike nivåer av kobolt til mjølkeku for å undersøke om dagens nivå av kobolt i kraftfôret kan påvirke sammensetningen av mjølkefettet.

Materiale og metoder

Forsøket ble gjennomført med 4 fistulerte mjølkekyr i midtlaktasjon. Kyrne hadde fri tilgang på surfôr. Kraftfôret var uten tilsatt kobolt. Surfôr og kraftfôr ble tildelt tre ganger i døgnet (kl 0600, 1400 og 2200). Forsøket var designet som et 4x4 latinsk kvadrat med 4 ulike nivåer av kobolt; kun den kobolt som finnes i råvarene (ledd 1), 0,0024 g kobolt per dag (dette tilsvarer den mengden kobolt som normalt tilsettes i drøvtyggerfôr) (ledd 2), 0,25 g kobolt per dag (ledd 3) og 3,5 g kobolt per dag (ledd 4). Ledd 4 tilsvarer den mengden kobolt vi bruker som markør gitt som kobolt-EDTA i forsøk med mjølkeku. Kobolt ble tilført som kobolt-acetat blandet ut i vann. Løsningen ble infundert kontinuerlig rett i vomma gjennom

vomfistelen i 11 dager (dag 1 til 11). Mjølkeprøver ble tatt fra infusjonen startet (dag 1) til en uke etter at infusjonen var avsluttet (dag 18).

Resultater

De to laveste mengdene av kobolt (ledd 2 og 3) ga bare små og ikke konsistente utslag på sammensetning av mjølkefettet. Ledd 4 hadde derimot en tydelig redusert desaturaseaktivitet på lik linje med det vi har sett i tidligere forsøk (Taugbøl et al., 2008). Desaturase-indeksen var tydelig redusert for både *cis*-9 14:1, *cis*-9 16:1, *cis*-9 18:1 og *cis*-9,*trans*-11 18:2 (CLA) (tabell 1).

Tabell 1. Andel av utvalgte fettsyrer og desaturase indekser (DI) \pm SD fra dag 11 med kobolt infusjon.

Kobolt per dag	0,00 mg	2,4 mg	250 mg	3500 mg
14:0	11,35 \pm 0,31	11,42 \pm 0,32	11,47 \pm 0,25	10,60 \pm 0,33
<i>Cis</i> -9 14:1	0,77 \pm 0,14	0,64 \pm 0,14	0,62 \pm 0,093	0,18 \pm 0,047
16:0	25,33 \pm 2,12	26,17 \pm 2,64	25,35 \pm 1,53	26,37 \pm 1,68
<i>Cis</i> -9 16:1	0,77 \pm 0,085	0,70 \pm 0,17	0,69 \pm 0,085	0,35 \pm 0,094
18:0	14,59 \pm 1,16	15,35 \pm 1,86	15,59 \pm 1,32	24,91 \pm 1,51
<i>Cis</i> -9 18:1	20,66 \pm 0,89	19,40 \pm 1,77	19,90 \pm 0,95	12,89 \pm 1,44
<i>Trans</i> -11 18:1	1,30 \pm 0,086	1,38 \pm 0,22	1,32 \pm 0,16	1,41 \pm 0,075
CLA	0,51 \pm 0,038	0,49 \pm 0,087	0,47 \pm 0,030	0,23 \pm 0,035
DI <i>cis</i> -9 14:1	0,063 \pm 0,0091	0,053 \pm 0,0096	0,051 \pm 0,0073	0,016 \pm 0,0040
DI <i>cis</i> -9 16:1	0,030 \pm 0,0046	0,026 \pm 0,0073	0,026 \pm 0,0037	0,013 \pm 0,0032
DI <i>cis</i> -9 18:1	0,59 \pm 0,0025	0,56 \pm 0,046	0,56 \pm 0,029	0,34 \pm 0,036
DI CLA	0,28 \pm 0,025	0,25 \pm 0,042	0,26 \pm 0,030	0,14 \pm 0,016

Konklusjon

Dagens nivå av kobolt i kraftfôret ser ikke ut til å påvirke desaturaseaktiviteten i juret. Selv ikke et nivå på hundre ganger det som tilsettes i kraftfôret i dag endret fettsyresammensetningen i mjølka.

Referanser

Taugbøl O, Karlengen IJ, Bolstad T, Aastveit AH, Harstad OM. Cobalt supplied per os reduces the mammary delta-9-desaturase index of bovine milk. *J Anim Sci.* 2008; 86: 3062-3068.